

ඉසුරුමුණි කැටයම්

ජී. ඩබ්ලිව්. චතුරිකා
ඉතිහාසය විශේෂචේදී තෙවන වසර
ඉතිහාසය අධ්‍යයන අංශය
කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
wooshanichathurika1993@gmail.com

සංකේතය

අනුරාධපුර යුගයට අයත් චිත්තකර්මය මෙන්ම වැදගත් විහාරස්ථානයක් වශයෙන් ඉසුරුමුණිය විහාරය පෙන්වාදිය හැකිය. මෙම විහාරයෙහි ඇති කැටයම් කලාත්මක අගයෙන් අනූන ඉතා වැදගත් කලා කෘති වශයෙන් පෙන්වාදිය හැකිය. ඉසුරුමුණිය පෙම් යුවල කැටයම ඒ අතරින් වැදගත් ස්ථානයක් හිමිවේ. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වූයේ ඉසුරුමුණි කැටයම්වල වටිනාකම සහ කලාත්මක අගය කෙසේ ද යන්න විමර්ශනය කිරීමයි. දේවානම්පියතිස්ස රජු විසින් කරවනු ලැබූ ප්‍රථම විහාරය වශයෙන් ඉසුරුමුණි විහාරය සලකනු ලබයි. මෙය මුල්කාලයේ දී “ඉසිරමණි” යනුවෙන් හඳුන්වා ඇත. පෙම් යුවල කැටයම තුළින් ප්‍රේමයෙන් වෙලී සිටින ස්ත්‍රී සහ පුරුෂ රුවක් නිර්මාණය කොට තිබේ. ගුප්ත කලා ශෛලියෙන් නිමවා තිබෙන මෙය අර්ධ උන්නත කැටයමකි. මාධ්‍ය වශයෙන් කළ ගල් භාවිතා කොට තිබේ. සෙනරත් පරණවිතාන මහතාගේ මතයට අනුව මෙමගින් නිරූපණය වන්නේ සාලිය සහ අශෝකමාලා ය. එහෙත් මෙමගින් සෙබලෙක් සහ ඔහුගේ බිරිඳ නිරූපණයවන බවටත් මත ඉදිරිපත් වී තිබේ. ශිව - පාර්වතී නිරූපණය වන බව ඇතමෙකුගේ මතය වේ. රජ පවුල කැටයමට ද ඉසුරුමුණි කැටයම් අතර සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමි වේ. මෙහි ද මාධ්‍යය වී ඇත්තේ කළු ගල් ය. සෙනරත් පරණවිතාන මහතාට අනුව මෙයින් නිරූපණය වන්නේ සාලිය සහ අශෝකමාලා, දුටුගැමුණු රජතුමා හමු වූ අවස්ථාවයි.

ඉසුරුමුණි කැටයම් අතර තවත් වැදගත් කැටයමක් වශයෙන් මිනිසා සහ අශ්ව හිස කැටයම පෙන්වාදිය හැකිය. සෙනරත් පරණවිතාන මහතාට අනුව මෙමගින් මූර්තිමත් වන්නේ අග්නි සහ පර්ජන්‍යය. එහෙත් ආනන්ද කුමාරස්වාමී මහතා පවසන්නේ මෙමගින් කපිල සෘෂිවරයා නිරූපණය වන බවයි. ඉසුරුමුණියේ දක්නට ලැබෙන සෙසු කැටයම් වශයෙන් ඇත් කෙළිය, සිංහ කැටයම, කින්නර කැටයම, කුවේර ශ්‍රී මූර්තිය වැනි කලා කෘති පෙන්වාදිය හැකිය. මෙම අධ්‍යයනයේ දී ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය භාවිතා කරනු ලැබුණි. අවසාන වශයෙන් අපට නිගමනය කළ හැකි වන්නේ ඉසුරුමුණි කැටයම් ඓතිහාසිකමය වටිනාකමින් ද කලාත්මක අගයෙන් ද පරිපූර්ණ ඉතා වැදගත් කලා කෘති රාශියක් බවයි.

ප්‍රමුඛ පද : ඉසුරුමුණි, විහාරය, කැටයම්